

ABONAMENTUL.

Un an . . . 40 Lei
 1/2 an . . . 20 Lei
 1/4 an . . . 10 Lei
 Un nr. . . 1 Leu

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

INSERTIUNI

Un șir garmond:
 odată Lei 1.50 a doua
 și a treia oară Lei 1.—
 —
 Manuscrise sunt a se
 trimite la Redacția
 „UNITATEA” Blaj.

Incă un cuvânt.

In cel mai deplin acord cu programul de muncă desfășurat în numărul trecut, din partea celorce ne-am grupat în jurul acestui organ, mai avem de spus un cuvânt. Acesta nu de program, nu ținut în domeniul speculativ al teoriilor atât de frumoase, ci un cuvânt, care pogorându-se pe pământul realității privește înlăptuirea programului nostru.

Vorbește redactorul.

Grainul lui isvorește din experiența unui trecut de aproape un deceniu. Redactor atâta vreme la revista blăjană „Cultura Creștină”, scriitorul acestor șire n'a uitat greutățile avute cu scoaterea la timp și cu posibilă grijă a acelei reviste. Și revista apărea numai de două ori la lună, pe când „Unitatea” iese acum săptămânal și, dacă Domnul ajută, va ieși poate iarăși mai des, ca să nu zicem zilnic.

Am luat totuși sarcina îngrijirii acestui organ, pentru că ne dăm seamă, în cea mai deplină măsură, că munca noastră mică nu poate fi mai folositoare decât pe terenul acesta. Presa este amvonul zilelor noastre. Și dacă ne-am învrednicit să fim aleși ai Domnului pentru a binevesti cuvântul mântuirii, socotim a lipsi dela datoria noastră, dacă nu vom grăbi și de pe acest amvon tuturor celor ce vor să ne asculte.

Pentru a putea însă grăbi câtor mai mulți și pentru a putea avea acestă să fie spre mântuire, avem lipsă de sprijin. Dumnezeu ne ajută; aceasta o simțim. Dar vrem să simțim și sprijinul cetătenilor noștri. Și nu facem acum pe administratorul care reclamă abonamentul, ci solicităm sprijinul în redactare. E vorba de informații precise, date la vreme, privitor la tot ce poate să intereseze. Din centrele noastre episcopice și de la periferii, din mișcarea de pe satele și orașele noastre dorim să fim informați, cât mai curând, despre tot ce poate fi cuprins sub numele de viață bisericească. Vom da și informații de altă natură, cari au ceva legătură cu organizațiile noastre religioase, mai ales când e vorba de locuri espuse, unde cultura românească continuă a fi susținută numai prin biserică și oamenii săi. Atări informații de asemenea sunt foarte bine venite. Un lucru corem însă dela toți: să socotească aceste informații numai ca un material pentru redacție, care nu trebuie să fie publicat numai decât în forma trimisă. O spunem aceasta pentru a preîntîmpina de pe acum supărări ce-ar putea să se nască.

In rândul al doilea e vorba apoi de răspândirea acestui organ printre prieteni și frați: o răspândire făcută nu din poruncă ci din îndemnul curat și nefățărît al conștiinței noastre de preot.

Aceasta V'o cerem. Și fără îndoială, Vă cerem o jertfă. Dar jertfă plăcută lui Dumnezeu, pe care dacă credeți că-i bine s'o faceți:

La lucru cu toții!

Prof. Dr. Alexandru Rusu

Mai multă viață.

(=) Deodată cu trezirea primăverii din acest an, dorim ca și biserica noastră să înceapă o nouă viață.

Ea a trăit și până acum; n'avem temei să ne plângem. Trecutul ei de peste două veacuri este un trecut de muncă, ale cărei roade le simte neamul întreg. El nu ne face rușine. Cu cât vor fi desgropate mai multe momente din viața ei de jertfă tăcută, cu cât influența ei binefăcătoare va fi mai mult pusă în lumină: prin asemănare cu activitatea altor instituții similare, cu atât vom putea privi cu mai multă mândrie la ceea ce a fost.

Și totuși, ea nu mai poate trăi în cadrele vechi. Imprejurările ei de viață cu totul schimbate, îi cer imperios să se adapteze acestor împrejurări. Ocrotind, în trecut, un neam ce trăia în catacombele puțin luminoase ale drepturilor sugrumate, are meritul de-a nu fi lăsat să se stingă opaițul nădejdiei de libertate și de lumină. A mai rămânea însă astăzi la pâlăitul acestui opaiț și a nu căuta ca sub cerul libertății depline, câștigate prin jertfe de sânge, să aprindă o mare lumină și să înceapă o altă viață, ar fi deadreptul o crimă.

Dar lucrul nu este tocmai ușor. Ieșind dela întunec, ochiul nu poate reagă numai decât la lumină; și reconvalescentul ce se ridică din patu-i de boală, are lipsă de vreme, pentru că să fie sigur în mers.

La fel și biserica noastră. După izbâmbirea integrală și poate neașteptată a nădejdiei hrănite de sufletele arhierilor săi martiri Inochentie și Gregorie, după înlăptuirea prin înfrățirea pe câmpul de luptă a marelui unități latine visate de cei trei luceferi ai Blajului, a trebuit să treacă doi ani și mai bine pentru ca să poată avea orientarea de lipsă.

Astăzi o are. Trecând zilele de praznic, orizontul s'a limpezit. Ea își vede astăzi câmpul de muncă: sufletele cetătenilor noului stat, cărora trebuie să-le dea hrana necesară a unei cât mai avansate vieți religioase, fără de care niciodată nu se vor întări temelile statului întregit. Dar ea cunoaște și mijloacele prin cari se poate munci acest scump ogor. Ele sunt date de Mântuitorul: credința garantată de tăria stâncei lui Petru, episcopul Romei, nădejdea întărită prin roadele dobândite în lume de această credință și dragostea aprinsă prin focul limbilor căzute pe dânsa în ziua de sfinte Rusalii.

Tot ce-i mai trebuie este siguranța în mers: îndemânarea în aplicarea acestor infalibile mijloace, prin cari se câștigă viața.

Și nu e puțin aceasta! Pentru a o putea câștiga va trebui să lucreze din toate puterile. Precum forțele unui reconvalescent se întrămă prin hrană, aer curat și mișcare, va trebui ca și în biserica noastră să se creeze o atmosferă sănătoasă, să se dea o hrană bogată și să nu

lipsească elementul mișcării. Acesta mai ales. Vieța este mișcare. Producând acest element, am făcut totul: avem însăși viața. Așa, că dacă reușim să introducem în organismul provinciei noastre bisericești o mișcare mai simțită, am asigurat hrănirea corespunzătoare și prin această viață.

Iată deci munca ce ne așteaptă. Sinoadele convocate pe această primăvară sunt semne de mișcare foarte îmbucurătoare. Ele sunt însă mai mult numai cadre; totul atârna dela sufletul ce va vibra înrânsele. Acesta trebuie desmorțit în vremea ce mai avem până la Paști, prin baia renașterii a două în taina sfintei pocăințe. Și curățit odată de moleșala clipelor de sărbătoare, să facem cu sfintele Paști începutul adevăratei sărbători de mână: sărbătoarea muncii mai întărite, praznicul de „Te deum” pentru o nouă eră în istoria bisericii noastre.

Suntem sub impresiunea sărbătorii Bunei-vestiri. La cuvântul arhanghelului Gavril Preasfânta Fecioară se pleacă în fața soliei divine pe care totuși n'o înțelege. Și ajunge... maica „Vieții”. Așa și noi, când vom auzi glasul chemării, care ne cheamă la noua viață, măcar și să nu-l putem desluși pe deantregul, să ne ezitam o singură clipă a ne pune în genunchi și a zice: „Fie mie după cuvântul Tău!”

...Și va fi, pentru că avem asigurare divină.

Un iunctim periculos. Răspunzând la o vorbire, ținută în cauza concordatului (ședința din 9 Martie c. a senatului) din partea mitropolitului dela Sibiu, ministrul cultelor a spus, că proiectul de lege referitor la concordat nu se va prezenta corpurilor legiuitoare înaintea proiectului de lege referitor la organizarea bisericii autocefale române.

Dar aceasta nu poate să ne convină. Organizarea bisericii ortodoxe pe temei unitar este o chestiune, care poate să nu se sfârșească curând. Intre mitropolia din Ardeal, cu statutul ei organic șagunian și între organismul episcopal și canonic al bisericii ortodoxe din vechiul regat — ca să nu amintim și particularitățile din Bucovina și Basarabia —, este o deosebire esențială, care nu se va putea ridica de astăzi pe mâne. Anteproiectul de lege pentru această organizare, ce-i drept, este gata, el se discută chiar în ședințele Consistorului superior, dar cunoscând părerile ardelene, după cum transpiră din o serie de articole publicate în organul oficios dela Sibiu, se prea poate, ca discuțiile și capacitările imprumutate să se lungească fără sfârșit. Și atunci, ar urma, ca nici proiectul de concordat, așisderea pus în discuție, să nu poată fi prezentat corpurilor legiuitoare până cine știe când.

Iată pentru ce nu ne convine acest iunctim, care neapărat va trebui să se desfacă, în cazul nedorit, că între cele 4 părți ale bisericii autocefale nu ar putea intra duhul înțelegerii. Inuctimul s'a făcut de ministrul cultelor la cererea

expresă a unui senator — și dacă va fi lipsă nu ne indoim, că se va găsi un alt senator, care să ceară desfacerea lui.

Și ministrul, care nu este numai al cultelor ortodoxe, nu va putea să refuze nici cererea aceasta.

Preoțimea și reducerile pe c. f. r. Se știe, că în statul român preoțimea cultelor recunoscute beneficiază de 50 % reducere pe c. f. r. alături de funcționarii statului, județelor și comunelor. Mai nou s'au luat în această chestiune o seamă de dispoziții, pe cari le dăm în alt loc al acestui număr. Aici încreștăm numai una din ele, pe care o socotim ca o *jignire a statului preoțesc*, făcându-ne astfel ecoul protestelor legitime ale acestuia.

E vorba de art. 10 al regulamentului referitor, care normează dreptul de reducere pe singuraticile clase. În sensul acestui articol, preoții au dreptul numai la *clasa II*, alături de „primarii și notarii comunelor rurale“, alături de „agenții sanitari, picherii principali, impiegatii, copisti și telefoniști“, și — nu pe urmă! — alături de „moașele definitive“.

Or, aceasta este o degradare intolerabilă! Regulamentul are ca bază salariul fundamental al funcționarilor, și fiindcă preoțimea nu a ajuns încă să fie salarizată cu acel minim de 615 Lei pe lună, cât se cere pentru a avea dreptul la reducere pe clasa I, i-se taie pur și simplu acest drept, îndrumându-o la clasa a doua.

Nu știm cum va simți această degradare preoțimea din vechiul regat, dar preoțimea noastră, care totdeauna s'a știut pe acelaș rang cu medicii, magistrații, inginerii și alți funcționari cu titluri universitare, va trebui neapărat să ceară să se modifice această dispoziție jignitoare și atât de nepotrivită cu democrația mult accentuată a vremilor noastre. Dacă preotul nu va fi salarizat mai bine, va călători și'n viitor tot pe clasa a doua, dar nu este îngăduit de-al umili luându-i dreptul de a merge pe clasa celor cu peste 615 Lei...

Un monument vrednic de amintirea fostului protopop *Nicolae Solomon* al Ludogului de Murăș, cândva profesor al școlilor noastre din Blaj, este fondul întemeiat sub numele lui, pentru „*premierea elevilor cu conduită morală exemplară*“.

Cele două mii de Lei donați în scopul acesta din partea simpaticului nostru doctor *Eugen Solomon*, ca reprezentant al familiei, a pus direcțiunea liceului nostru de băeți în situația de-a putea crea un fond special pentru un scop, care trebuie să primeze toate celelalte în învățământul secundar. O grijă cât mai mare pentru latura morală a educației din școlile secundare și promovarea ei prin indemnuri ce pot răsări din inițiative ca și aceasta, vor contribui în cea mai mare măsură la consolidarea țării iubite.

Memoria fostului profesor-preot *Nicolae* cu nimic nu putea fi mai demn onorată, decât cu un atare fond, care va servi acelaș ideal de care s'a încălzit în viața-i întreagă adurmitul în Domnul. De aceea suntem siguri, că fondul va crește, ajungând — pe cum se și cade — să fie cel mai bogat fond al școlilor noastre din Blaj.

Revistă bisericească.

La Brașov s'a stins un prețios colaborator al „Unirii“, *Ioan Popescu*, autorul frumoaselor corespondențe dela București, iscălite cu pseudonimul „*Delarupe*“. Omul acesta vedea viitorul întregului neam numai în biserica Romei, și, cunoscând bine purtarea fanarioților și a bulgarilor față de noi, chiar a celor „romanizați“ (?), își susținea convingerea cu multă demnitate și energie, față de oricine. În jurul acestei teme se învârt și foarte frumoasele lui corespondențe, pe cari cu toții le citim cu mare drag. Jertfindu-se, în înțelesul cel mai propriu pentru familia sa, altă preocupare nu mai avea, decât Sfânta Unire. Cei ce au apreciat scrisul lui, vor face o rugăciune pentru odihna sufletului lui *Delarupe*!

Sinodul arhidieceșan de Blaj este convocat pe ziua de 22 Iunie c. La ordinea zilei: suerescena clerului, chestia parohiilor, grija școlilor, statul cantoral, noua arondare a tractelor protopopești. Se mai spune apoi: „Nu suntem străini a suscepe în program și alte obiecte de interes public bisericesc, cu privire la cari ni-s'ar face în scris propuneri concrete și motivate până la 1 Iunie 1921“.

Sinoadele protopopești de primăvară ale ambelor biserici românești din Ardeal iau hotărâri energice în *causa concordatului*. Ale noastre pentru, cele ortodoxe contra. Și organele partidului liberal, care a înscenat toată această agitație absolut neavenită, încep să se plângă acum de „lupta fratricidă“ ce s'ar da în Ardeal pe această temă. — Ar fi mai la loc un „*mea culpa*“, stropit cu lacrimi de pocăință.

În 8 Martie 1921 clerul ortodox din Bucovina a prezentat ministerului un memoriu în cauza învățământului religios din școlile secundare, protestând împotriva *reducerii orelor de religie*. „*Glasul Bucovinei*“ ne aduce acum răspunsul ministrului (dtto 17 Martie c. Nr. 22276), care zice: „*Avem onoare a Vă face cunoscut, că în privința învățământului religios în școli, deocamdată se vor menține normele din trecut*“. — „*Deocamdată*“, zicem noi, dar și pe mai departe!

La căminul studentesc de lângă universitatea din Cluj se țin, săptămână de săptămână, *meditații religioase*, la cari participă și public extern. Ședințele au totdeauna un program religios bine ales, grupat în jurul câte unei conferențe, pe care *Duminea trecută* a ținut-o profesorul facultății noastre de teologie Ștefan Roșianu, vorbind despre puterea suferinței.

Citim, că pe urma apropierei Franței de Sfântul Scaun, s'ar fi aranjat și chestiunea *vizitei regenților catolici la Roma*. Se știe a-nume, că dela 1870, când s'au rupt legăturile diplomatice între Vatican și statul italian, regenții catolici nu au mai fost la Roma, pentru

Foia „Unirii“.

Deschidem această rubrică pentru a servi cât mai bine și mai folositor pe cititorii acestui organ. Ea nu va cuprinde, decât poate ocazional, literatură frumoasă. În schimb va căuta să aducă, număr de număr, felurite articole de informație științifică, conferențe, recenzii, enciclice, pastorale și chiar vorbiri ținute în parlament sau aiurea, despre cari vom socoti că pot să intereseze. Toate acestea, pe cât numai se va putea, fără „urmările“ atât de supărătoare pentru un organ săptămânal cum este al nostru.

Concordatul și interesele naționale.

Lupta împotriva concordatului se poartă mai cu seamă pe tema primejdurii intereselor naționale ale țării. Orice om nepreocupat de alte considerante știe însă, că concordatul se pregătește tocmai pentru a apăra, și nu pentru a primejdi aceste interese, cari nu pot fi confundate cu nici un fel de alt interes. Dar pentru a pune și mai mult în evidență acest adevăr, care nu poate fi accentuat îndeajuns, lăsăm să urmeze aici, după notele stenografice din „Monitorul Oficial“ vorbirea ținută în această cauză din partea dlui ministru de externe *Take Ionescu*, în ședința din 18 Februarie 1921. Ea n'are nevoie de nici un comentariu.

Părintele C. Possa: Dle președinte, în numele clerului ortodox din capitală și județul Ilfov depun un memoriu contra tratativelor ce

se urmează pentru încheierea unui concordat. Ca preot creștin și ca senator, am crezut de datoria mea să protestez.

D. General C. Coandă președinte: depuneți memoriul Dv. la biuro. D. ministru de externe are cuvântul.

D. Take Ionescu, ministru de externe: Dlor senatori, profit de ocaziunea aceasta ca la rândul meu și în numele guvernului, să atrag atențiunea celor cari iau parte la această mișcare în contra încheierii unui concordat, că nu numai nu vor reuși, dar că fac un mare rău țării.

Nu mă indoiesc de buna Dv. credință. Dar, cum vă închipuiți Dv. un singur moment, că statul român care are o populație catolică de peste 3 milioane, parte greco-catolică, parte romano-catolici, între cari sunt mai mulți de 1 milion și jumătate nu numai cetățeni români, dar și etnicește frați români cari au luptat pentru ideea națională, dându-ne pe oamenii cei mai ilustrii de peste Carpați, cari au deșteptat conștiința națională acolo și au adus-o ca o flacăra vie la noi, încă din secolul al XVIII-lea (aplaude). Cum vă închipuiți Dv. că ar fi posibil ca statul acesta român, să lase 3 milioane de cetățeni în afară de orice legătură cu statul?

Care ar fi guvernul așa de blestemat de Dumnezeu, care să săvârșească această faptă și să continue a mai sta 24 ore pe aceasta bancă?!

Dar vă dați DV. seamă de gravitatea lucrului acesta?

Biserica catolică, în deosebire de biserica protestantă și biserica orientală, este o biserică universală, care are drept șef al ei pe reprezentantul sf. Scaun, care este Papa. Nu poți să regulezi situațiunea bisericii romano-catolice decât în acord cu Papa sau făcând separațiunea bisericii de Stat.

Dar atunci ești dator să faci separațiunea tuturor bisericilor de Stat.

Și credeți DV., că ar fi în interesul nostru să facem separațiunea bisericii de Stat, adecă la numirea episcopilor și clericilor, Statul român să nu aibă nici un amestec mai ales când așa de mulți dintre cetățenii români, cari sunt afiliați la biserica catolică sunt de acelaș sânge cu noi? Credeți DV., că ar fi bine, ca Statul român să nu aibă, nici un amestec în ceea ce privește relațiunile sufleteste ale acestor cetățeni români?!

Dar știți Dv. ce-ar însemna aceasta?

Aceasta ar însemna, ca toți cetățenii români, cari țin de biserica papală, să fie dirijați, nu de reprezentanții bisericii noastre, ci de reprezentanții bisericii papale dela Buda-Pesta.

Eu nu văd omul de Stat, care ar primi o asemenea propunere. Ar fi mare vinovat acela, care ar primi-o.

Am auzit vorbindu-se, că ar fi mult mai

a nu supăra Vaticanul. Întâlnirile necesare între șefii statelor se făceau afară de Roma. Acum s'ar fi făcut, în legătură cu vizita regelui catolic al Belgiei la Roma, învoială, ca mai întâiu să viziteze Quirinalul, de acolo să treacă la legațiunea belgiană și de aici (de pe teritor belgian) să treacă la Vatican.

Pe ziua de 12 Maiu este convocat la București din partea unui comitet de acțiune „congresul preoților văduvi”. Indemnată de pilda preoțimii sârbești, care ar fi obținut dela autoritatea bisericească sârbească dispensă de a se căsători, preoțimea ortodoxă româna doarește, ca și până la modificarea canonului 6 trullan prin vre-un sinod ecumenic (!) să obțină acelaș favor. Se spune, că ar fi vorba de un număr de peste 2500 preoți văduvi. Acțiunea e sprijinită de toate organele bisericești ortodoxe dela noi.

Luni, la 14 Martie o. au fost executați în Dublin 6 irlandezi, din partidul sinn-feiner-ilor, cari doresc ruperea desăvârșită de Anglia, o-sândiți pentru că ar fi participat la omorirea unor ofițeri englezi. Ei erau între 19 și 26 ani. Poporul irlandez i-a socotit nevinovați, de aceea în dimineața acelei zile triste, 25,000 de oameni, făceau rugăciuni în genunchi, în jurul locului de suferințe, pentru sufletele celor o-sândiți de oarba politică engleză. Tot atunci, Consiliul comunal a adoptat o moțiune, admirând curajul cu care au înfruntat moartea acesti martiri.

În locul patriarhului Dosoteiu, mort la Londra, a fost ales *patriarh al Constantinopolului Nicolae*, mitropolitul Cezareei.

La Loretto a fost un *foc mare în veștitul sanctuar al Fecioarei*, unde se păstra o statuie foarte venerată a Madonei și așa zisa casă sfântă, în care, după tradiție, ar fi locuit Sfânta Familie. A fost distrusă statuia Fecioarei, altarul capelei și un părete din casă. Focul a fost la 22 Februarie, și în câteva săptămâni sanctuarul a fost restaurat.

bine, ca să aducem pe românii catolici la ortodoxism, adică să facem proselitism.

Nu, Dlor! Nu s'a făcut Unirea națională a tuturor Românilor pentru a schimba așezământul sufletesc al fraților noștri de peste Carpați. Istoria, care i-a adus pe unii la unire cu biserica catolică, își va urma și ea cursul ei, dar nu Statul român, prin măsurile lui, va face proselitism și va cerca a scoate sufletul Românilor de acolo de unde se află!

O astfel de operă de persecuțiune medievală, nu este opera României-Mari, a României moderne, din veacul XX.

De aceea Dlor, vă repet: agitațiunile acestea în cari de sigur 99% sunt de cea mai mare bună credință — și mă iertați bunăcredința vine dintr'o incompletă știință a lucrurilor —, nu poate să schimbe întru nimic mersul lucrurilor. Dar pot să facă un singur lucru: să mai dea o armă în mâna acelor, cari mai caută, în lumea întreagă, să micșoreze vaza statului român!

Ce credeți DV., că după ce s'a întregit România, s'a isprăvit?! Că pentru a întregi această Românie întregită în care sunt 3 milioane de neromâni, nu mai este nici o muncă de făcut?!

În conștiința universală și în fața opiniei publice mondiale credeți DV., că nu se exercită din alte centre, campanii continue de propagandă în contra noastră, în care suntem

Clerul nostru în parlament.

Atât în senat, cât și la cameră clerul provinciei noastre bisericești este reprezentat în număr considerabil. Impărțit momentan în două partide politice, partidul național și partidul poporului, nu ne îndoim un singur moment, că atunci când vor fi în discuție chestiuni, cari ating marile interese ale bisericii căreia aparține, se va găsi solidar pe acelaș front, pentru apărarea acestor interese. De aceea am socotit, că este de datoria acestui organ să urmărească activitatea parlamentară a deputaților și senatorilor ieșiți din clerul nostru. O facem în nădejdea, că pagina acestei activități va fi o pagină care să înalțe prestigiul acestui cler.

De data aceasta ne mărginim la publicarea listei acestor parlamentari, așa după cum am reușit să o compunem după indicațiile la îndemână.

Iată cum se prezintă această listă:

1. *Senatori*: Mitropolitul Blajului, Episcopul Lugojului, Episcopul Gherlei, Emil Andreșan paroh Băla (arhidieceză), Emil Bran paroh Dragomirești (Gherla), Elie Câmpcan protopop Georgheni (ardieceză), Dr. Alexandru Gheție vicar Șimleul Silvaniei (Gherla), Romul Marchiș vicar Carăii mari (Oradea mare), Alexandru Papiu protopop Iernot (arhidieceză) și Dr. Ioan Sâmpăleanu profesor Blaj (arhidieceză).

2. *Deputați*: Simion Balea paroh Săpânța (Gherla), Dr. Ioan Coltor profesor Blaj (arhidieceză), Dr. Elie Dăianu protopop Cluj (arhidieceză), Vasile Lucaciu protopop, Satu-mare (Oradea-mare) Dr. Dumitru Manu profesor Gherla, Iacob Popa canonic Blaj (arhidieceză) și Vasile Urzică protopop Alba-Iulia (arhidieceză). Între deputați s'ar mai putea adăuga cei doi absolvenți ai facultății noastre teologice, cari pe cât știm n'au renunțat la ideea de a se hirotoni: Ioan Mărie și George P. Văleanu.

De încheiere avem și o rugare: Pentru a putea încresta cât mai curând și cât mai fidel toate momentele importante ale acestei activități, rugăm pe dd. parlamentari de mai sus să binevoiască a ne orienta asupra ei, cel puțin prin trimiterea părții respective din Monitor.

arătați ca un popor primitiv, persecutor, fanatic, sub dominațiunea căruia nu pot trăi în libertate alte credințe? Și DV. vreți ca prin agitațiunea DV., să-le dați arme cu care să facă campanii contra Statului român?!

De aceea nu am lăsat nici un minut să treacă fără să ridic glasul meu și să Vă spun:

Noi Vă rugăm frățește, încetați o campanie care nu are nimic drept și care nu ne poate face decât rău! Dar dacă o veți continua, noi ne vom face datoria întreagă, vom continua acțiunea noastră, vom încheia Concordatul și cu aceasta vom răspunde conștiinței luminate și sincere a întregii națiuni române și de aici și de peste Carpați. (Aplause).

Cu învoirea Senatului prez. da apoi cuvântul P. S. Sale Dr. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei. Acesta în aplauzele repetate ale maturului corp mulțumește dlui ministru de externe pentru declarațiile făcute. Insistă mai pe larg asupra binelui ce poate rezulta pentru țară pe urma acelor declarații, menite a spulbera temelul pe care propagandiștii dușmani cercă să acrediteze în Apus, și mai cu seamă în Anglia și America, intoleranța religioasă, de care ar fi stăpânită România. Arată, că prin agitațiile și campania pornită în potrivă Concordatului într'adevăr se supeditează acestei propagande argumente, cari ușor pot seduce pe cei neorientați. Cere deci să se înceteze cu aceste campanii, în interesul binepriceput al țării, care la timpul său studiind proiectul de concordat, îl va putea primi ori respinge, după cum va afla de bine.

Săptămâna politică.

Interne.

În urma unui decret publicat în „Monitorul oficial” *starea de asediu* se va aplica pe o zonă de 30 klm. putându-se lărgi până la 50 klm. pe tot lungul fruntărilor țării dela punctul de joncțiune al graniței jugo-slave cu granița maghiară până la Cetatea-Albă, urmând granița maghiară, ceho-slovacă, polonă, rusă, apoi pe fruntăria Cadrilaterului.

Căile ferate continuă a fi militarizate și după 1 Aprilie. Personalul va fi considerat nu mobilizat, ci concentrat și detașat fiecare la serviciul său, în aceleși obligațiuni ca și până acum. În schimb se ia pentru transporturi în-treagă răspunderea.

Fiindcă *bugetul* prezintat de ministrul Titulescu nu a putut fi încă votat, camera a primit un proiect de lege prin care *guvernul e autorizat* să se folosească, pe intervalul 1 Aprilie—1 Maiu c., de a 12-a parte din bugetul general pe exercițiul 1921—2. Funcționarilor reduși prin noul buget li se va da ca despăgubire salariul pe 2 luni.

La Senat s'a depus proiectul de lege pentru *reforma și unificarea administrativă* asupra căreia vom reveni.

În urma tratativilor ce-au avut loc între guvern și federație, diferendul s'a aplanat așa, că la propunerea dlui Averescu majoritatea a ridicat pedeapsa eschiderii restită asupra fostului ministru Mihalache, recunoscând prin aceasta greșala făcută, iar *federația a reintrat în Cameră* pe ziua de Marți 5 Aprilie. Dl Iorga a făcut o declarație prin care pune în evidență cauzele diferendului și biruința punctului de vedere al federației.

Sub conducerea deputatului de Dolj Virgil Potârca, un grup de vre-o 90 deputați majoritari (cei mai mulți ardeleni) au adoptat aproape toate principiile *reforme agrare* Mihalache, hotărînd să lupte din toate puterile pentru ele. Se vorbește chiar de o desbinare formală a majorității averescane, care dacă se va produce, o remaniere radicală ori chiar o schimbare a guvernului se va impune.

După cum reiese din gazete *guvernul* simțind că slăbește, ar grăbi *chestia completării scaunului episcopesc vacant* dela Oradea-mare, pentru a putea remunera anumite servicii politice. Noi nu credem să se poată aceasta, fiindcă nu mai înțelegem, ca strălucirea scaunelor noastre arhieresti să fie întunecată prin ape politice, nu totdeauna curate.

Faimoasa *afacere „Ișița”*, scormonită de partidul liberal, prin care ministrul justiției Antonescu este învinuit, că ar fi abuzat de puterea sa oficială în interesul unor clienți ai săi de pe vremea când făcea pe avocatul (o mare chestiune forestieră), s'a încheiat deocamdată la cameră pe urma unei apărări a ministrului. Liberalii promit a o resuscita.

În zilele 27—9 Martie *partidul socialist ardelen* a ținut la Cluj un congres, în care s'a desolidarizat definitiv de curentul comunist reprezentat prin o parte a tovarășilor din București.

Directoratele generale ce urmează să ia locul secretariatelor generale din Cluj, vor fi afirmative de scurtă durată. Ele vor funcționa

ca simple organe de execuție ale organelor centrale din București.

Directoratul internelor din Cluj a primit ordinul ministerului din București prin care se distinge pentru abatere dela datorie (?) prefectii ardeleni Nicolae Șerban (Sălaj), Dr. Victor Fodor (Alba de jos) și colonelul Neamțiu (Trei-scaune).

Externe.

Revolta comunistă din Germania se apropie de un sfârșit lamentabil. Mișcarea rău condusă n'a putut lua proporțiile visate de organizatorii din Moscova; s'a sfârșit de forțele polițienești, care a potolit revolta cu propriile ei mijloace fără ajutorul Reichswehrului.

Cordonul vamal instituit de aliați pe Rin funcționează cu toată rigurozitatea. *Germanii urmează încă politica de a se sacrifica*, și nu vreau să se supună hotărârii aliaților privitor la despăgubiri și dezarmare. Mai nou guvernul american, la care Germanii puneau multă nădejde, s'a declarat solidar cu aliații săi vechi, spunând că Germania are răspunderea morală a războiului, trebuind prin urmare să plătească despăgubirile, în limita capacității sale. Statele Unite au luptat în războiu alături de aliați și ar fi ridicol să se poată crede, că acum ar putea ajuta Germaniei să se abată dela obligațiunile ei contractuale.

În privința *Sileziei superioare* aliații n'au luat până acum nici o hotărâre. Germanii speră și acum, că vor obține provincia întreagă, nu numai nordul și vestul care s'a pronunțat pentru Reich.

Fostul monarh al Austro-Ungariei, *Carol de Habsburg*, a încercat să reocupe tronul ungar. A venit, deghizat ca ofițer al crucii roșii elvețiene, până la Szombathely (după alte informații chiar până la Pesta), dar protestele energice ale tuturor aliaților și atitudinea hotărâtă a statelor moștenitoare a fostului imperiu, de-a nu suferi cu nici un preț reîntronarea familiei de Habsburg, se pare a fi trezit de cap guvernul din Budapesta, care a somat pe ex-regele Carol să părăsească țara. Acum se discută pe unde și unde să meargă acest împărat de 1 Aprilie. I-se potrivește de minune cuvântul: »Am venit, am văzut și nu (!) am învins!»

Fostul ministru de externe austriac *contele Goluchowsky*, a murit la Lemberg.

În *Anglia* s'a declarat *greva minerilor*, care amenință să se întindă la căile ferate și alte organizații miniere. Foarte multe mine au fost inundate, ceea ce reprezintă pagube ireparabile. Guvernul înțelegând marea importanță a chestiunii, caută pe deoparte să mijlocească o împăcare între patroni și greviști, iar de alta să ia toate măsurile pentru a evita o fatală criză a cărbunilor.

Accesul Indiei este interzis Germanilor pe timp de 5 ani.

Pe frontul din *Asia mică* (Anatolia) lupta continuă. Primele succese ale Grecilor au provocat o puternică reacție turcească, pornită la 31 Martie, silind pe Greci să se retragă. Se vorbește chiar de o înfrângere mai gravă a armatei grecești la Eski-Chekir. Regele însuși a plecat pe front împreună cu diadocul, iar prim ministrul Calogeropoulos a trecut la finanțe cedând locul său la președinția dlui Gunaris.

Adunarea națională din Angora a ales ca *Sultan al Anatoliei* pe Osman Fuad șeicul Senuşilor. În urma acestei alegeri sultanul din Constantinopol e considerat ca inexistent pentru Anatolia.

Congresul sovietelor din Moscova a ales de președinte pe Rakovski în locul lui Lenin.

Știri mărunte.

Redacțional. În „foița” din nr. viitor vom da un articol foarte important, datorit dlui Dr. Zenovie Păclișanu din care se va vedea cum trebuie să simțim față de »ortodoxia» lui Petru Maior.

Personale. — Profesorii Dr. Alexandru Ciplea, Năsăud și Gregoriu Strâmbu, Gherla au fost numiți de membrii ai comisiei pentru îndrumarea învățământului secundar. (Dela Oradea-mare și Lugoj încă nu cunoaștem numirile făcute pentru această importantă comisiune).

— Asesorul consistorial și protopopul onorar *Aurel C. Domșa*, din Blaj și protopopul *Dr. Elie Dăianu* din Cluj au fost numiți asesori consistoriali la Lugoj.

— Octavian Hărșan a fost numit adm. par. în Homorodabașfaiău (Săcuime).

Concurse Ordinariatul de Blaj publică cu terminul de 30 Aprilie concurs pentru completarea parohiilor vacante Ciugudiul de jos (tractul Arieș) și Ulieșul mare (tractul Pogăceaua).

Locale. — La sărbătoarea Bunevestiri a predicat în catedrală profesorul *Dr. Alexandru Rusu*. Duminică va predica d. canonic *Dr. Ioan Bălan*.

— În cursul acestei săptămâni directorul regional din Cluj d. *Dr. Valeriu Seni* a inspectat învățământul dela ambele noastre licee.

— Profesorii dela școlile din Blaj (cu excepțiunea celor dela facultatea teologică) au depus în 7 Aprilie *jurământul* oficial în fața reprezentantului Consistorului și a ministerului instrucției.

— *Despărțământul* Blaj al Asociațiunii și a ales în ședința din 7 Aprilie c. un nou comitet în frunte cu canonicul *Dr. Ioan Bălan*, hotărând să reînceapă pe sate munca culturală sistată în cursul războiului.

— Duminică trecută »*Reuniunea femeilor*» a aranjat a II »serată literară muzicală». A vorbit dl prof. Simion Ghizdav (despre femeie în istoria antică), a declamat cu mult simț dna *Marla Kampf*, iar d. *Celestin Cherebețiu* a cântat din vioară.

— Trupa teatrală »*Misu Fotino*» a dat *Luni și Marți* câte-o reprezentație jucând »*O scrisoare pierdută*» de Caragiale și comedia »*Năzdrăveniile divorțului*». — Presa n'a fost invitată.

— Săptămâna trecută *magistratul Anastasiu* a anchetat cazul răpirii listelor de votare din comuna Lunca (cu prilejul alegerii dela Sânmărtin).

— La fondul »*Solomon*» dela liceul nostru de băieți au mai contribuit d. *Gavrila Tripou* — Cluj 100 Lei, și d. *Basilii Podoaba* — Teaca 50 Lei.

Reducerile de 50% pe c. f. r. se acordă și pentru preoți și soțiile lor. Cererile timbrate legal se vor înainta, pe cale ierarhică, ministerului de culte, alăturând a) fotografia vizit semnată lizibil pe față de cătră cel pe care îl reprezintă și b) chitanța prin care să se constate că s'a achitat costul confecționării carnetului de identitate la una din stațiunile Cfr. (6 lei pentru cl. I. 4 lei pentru cl. II și 2 lei pentru cl. III). De reducere se bucură și preoții în re-

tragere; cererile acestora sunt a se adresa direct ministerului de comunicații. Valabilitatea carnetelor vechi a fost prelungită până în 31 Maiu c.

Greutățile presei se învederează mai mai ales din faptul, că jurnalele din București au fost silite din nou să urce abonamentul. Ca începere de 1 Aprilie cele mai multe gazete din București se vând cu 1 leu numărul, în loc 50 bani de până acuma.

Salarizarea funcționarilor. În legătură cu unificarea salariilor, funcționarii au fost aranjați în cadrele noului buget, pe cum urmează: Director general cl. I. lei 2500; cl. II. 2400; director cl. I. 1800; cl. II. 1650; cl. III. 1550; subdirector cl. I. 1350. cl. II. 1300; cl. III. 1250; șef de serviciu cl. I. 1150; cl. II. 1100; cl. III. 1050; șef de birou principal cl. I. 850; cl. II. 700; șef de birou cl. I. 650; cl. II. 550; subșef de birou cl. I. 500; cl. II. 450; impiegat cl. I. 350; cl. II. 300; impiegat auxiliar cl. I. 250; cl. II. 200.

O statistică a cinematografelelor. Numărul cinematografelelor a crescut înspăimântător în detrimentul teatrelor. Astfel Berlinul ar avea 83,700 locuri la cinematografele lui față de teatre cari n'au decât 44,000. Dar fiindcă se dau două reprezentații la zi, cinematografele berlineze pot fi frecventate zilnic de 167,400 spectatori. În toată Germania sunt 3706 cinematografe; în Statele unite 15,000, iar în celelalte țări la oaltă 17,500. Cu totul cam 36,000 cu aproximativ 12 milioane de locuri.

Foamete în China. Dupăcum se vestește din Londra foametea a luat în China proporții înspăimântătoare. După arătările făcute într'un raport trimis guvernului său de d. Krein ambasadorul statelor unite la Peking, în China au murit peste 500,000 persoane istovite de foame. Numărul persoanelor care mor zilnic de foame în China s'ar ridica la 10,000.

Bibliografie.

— Au apărut:

Pagini alese din Scriitorii români Nr. 15—16. Închinare lui Tudor Vladimirescu. 1821—1921. Prețul 2 Lei.

Paginile cu adevărat alese, pe cari le dă »biblioteca periodică de popularizare», fac cel mai bun serviciu culturii românești. Numerii de până acum (de câte 32 pag.) sunt următorii: 1. *Vasile Alexandri*, O primblare în munte. 2. *Ioan Creangă*, Moș Nichifor Coțcarul. 3. *M. Eminescu*, Poezii. 4. *I. Brătescu-Voinești*, Violoncelul-Fariseu, Ispita. 5. *I. L. Caragiale*, O făclie de Paște — La conac. 6. *Vasile Alexandri*, Ostașii noștri. 7. *Mihail Eminescu*, Luceafărul — Călin. 8. *P. Ispirescu*, Ileana Sânziana — Zâna munților. 9. *Vasile Alexandri*, Dan căpitan de plai — Grui Sânger — *Legenda Ciocărliei*. 10—12. *Petre Ispirescu*, Istoria lui Ștefan cel mare și alte povestiri despre el. 13. *I. L. Caragiale*, Cănuță om sucit — Norocul culegătorului — Proces verbal — Din carnetul unui suflor. 14. *Ioan Creangă*, Moș Ioan Roată — Ivan Turbincă. — Se pot avea dela toate librăriile, cu câte 1 leu de număr.

»*Lumina Creștinului*» Nr. 1 (Ianuarie) 1921 (Anul VII) Iași. Abonamentul anual 15 Lei.

Această revistă catolică dela Iași (redactor: Dr. A. Gabor) dă cititorilor săi, începând cu acest număr, și un supliment apologetic de mare folos, sub titlul: »Sentinela catolică».

Revista politică și parlamentară Nr. 11—2 (Anul I). București. Apare săptămânal (Director: Gr. Alevra senator).

»*România viitoare*» Nr. 3 (Anul I) Ploiești. Apare de două ori pe lună cu un supliment („Gazeta Cărților”). Director: D. Munteanu-Râmnic. Abonament 50 Lei pe an.

»*Palatul Iustitiei*» Nr. 4. (An. IV). Apare lunar. București. Abonamentul 50 Lei pe an.

»*Funcționarul*». Nr. 4—5 (An. I). Apare de 2 ori pe lună. Cluj. Abonamentul 60 Lei pe an.

Redactor: **Dr. Alexandru Rusu.**